

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie **K. W.**

skazanego z art. 178a § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 16 czerwca 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku

z dnia 15 listopada 2024 r., sygn. akt II K 1224/24

uchyla zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku w zaskarżonej części, dotyczącej orzeczenia wobec skazanego przepadku na rzecz Skarbu Państwa pojazdu mechanicznego - samochodu osobowego marki F. o numerze rejestracyjnym [...] oraz numerze VIN [...] (pkt VI wyroku) i przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania.

Jacek Błaszczyk

Tomasz Artymiuk

Małgorzata Gierszon

[PŁ]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 15 listopada 2024 r., sygn. akt II K 1224/24, oskarżony K. W. został uznany winnym popełnienia czynu z art. 178a § 1 k.k., za co, na podstawie art. 178a § 1 k.k. i art. 33 § 1 i § 3 k.k., wymierzono mu karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 20 złotych (pkt I wyroku).

Ponadto, wobec K. W. we wskazanym wyroku, na podstawie:

- art. 42 § 2 k.k., orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 4 lat (pkt II wyroku),
- art. 43a § 2 k.k., orzeczono świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (pkt III wyroku),
- art. 63 § 1 k.k., zaliczono na poczet orzeczonej kary grzywny okres rzeczywistego pozbawienia wolności w postaci zatrzymania od 14 listopada 2024 r. od godziny 18:55 do 15 listopada 2024 r. do godziny 13:45 (pkt IV wyroku),
- art. 63 § 4 k.k., na poczet orzeczonego w punkcie II wyroku środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych zaliczono okres zatrzymania prawa jazdy od 14 listopada 2024 r. (pkt V wyroku),
- art. 178a § 5 k.k. w zw. z art. 44b § 1 k.k., orzeczono przepadek na rzecz Skarbu Państwa pojazdu mechanicznego - samochodu osobowego marki F. o numerze rejestracyjnym [...] oraz numerze VIN [...] (pkt VI wyroku),
- art. 624 § 1 k.p.k., zwolniono oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych w sprawie, obciążając nimi w całości Skarb Państwa (pkt VII wyroku).

Wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w pierwszej instancji w dniu 7 grudnia 2024 r. (k. 77).

Od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku, kasację złożył Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył powyższy wyrok na korzyść skazanego K. W. w zakresie, zawartego w pkt. VI jego części dyspozytywnej, rozstrzygnięcia przepadku na rzecz Skarbu Państwa pojazdu mechanicznego, formułując zarzut: „rażącego i mającego istotny wpływ na jego treść naruszenia prawa procesowego, tj.

art. 366 § 1 k.p.k., polegającego na zaniechaniu wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, warunkujących orzeczenie przepadku pojazdu mechanicznego, na podstawie art. 44b § 1 i 2 k.k., tj. czy pojazd w czasie popełnienia przestępstwa stanowił wyłączną własność sprawcy”.

W konsekwencji autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesiony w kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa karnego procesowego jest oczywiście zasadny, co umożliwiło uwzględnienie tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w całości na posiedzeniu bez udziału stron na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Stosownie do treści art. 366 § 1 k.p.k. przewodniczący składu orzekającego zobligowany jest do takiego kierowania przebiegiem rozprawy, aby zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności sprawy. W przedmiotowej sprawie przewodniczący zaniechał jednak wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla sposobu orzeczenia przepadku, na podstawie art. 44b k.k.

Zgodnie z tym przepisem, w wypadkach wskazanych w ustawie sąd orzeka przepadek pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w ruchu lądowym (§ 1). Przepadek dotyczy pojazdu mechanicznego stanowiącego wyłączną własność sprawcy, zarówno w czasie czynu, jak w czasie orzekania w sprawie. Jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa pojazd nie stanowił wyłącznej własności sprawcy albo po popełnieniu przestępstwa sprawca zbył, darował lub ukrył podlegający przepadkowi pojazd, orzeka się przepadek równowartości pojazdu (§ 2).

Mając na uwadze przywołane regulacje prawne, istotnym było zatem ustalenie czy pojazd, który prowadził oskarżony K. W. stanowił jego wyłączną własność. Okoliczności tej jednak nie wyjaśniono.

W aktach sprawy (k. 29) znajduje się notatka urzędowa, z której wynika, że pojazd marki F. o numerze rejestracyjnym [...] oraz numerze VIN [...] zarejestrowany jest na dane K. W., który w systemie CEP figuruje jako jedyny właściciel pojazdu. Okoliczność ta nie wyłącza jednak istnienia współwłasności. Należy bowiem zauważyć, że rejestracji pojazdu dokonuje się m.in. na podstawie dowodu własności

pojazdu, co reguluje art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j.: Dz. U. z 2024 r., poz. 1251). Należy przyjąć, że za właściciela pojazdu w rozumieniu Prawa o ruchu drogowym uznaje się każdego, komu przysługuje prawo własności do pojazdu w ujęciu cywilnoprawnym. Odnosi się to również do przypadków współwłasności, bowiem na gruncie prawa cywilnego (art. 195 k.c.) współwłaściciel jest właścicielem niezależnie od wielkości udziału we współwłasności. W związku z tym, każdy ze współwłaścicieli może dokonać rejestracji pojazdu. Nie ma w tym przypadku znaczenia, kto figuruje w dowodzie rejestracyjnym, gdyż nie ma obowiązku ujawniania w tym dokumencie wszystkich właścicieli pojazdu.

Analiza akt przedmiotowej sprawy pozwoliła ustalić, że do protokołu przesłuchania (k. 37) w postępowaniu przygotowawczym jak również do protokołu rozprawy (k.53) oskarżony podał, że jest żonaty. Wskazywał również, że pojazd stanowi jego własność, nie stwierdził jednak w żadnym miejscu, że jest jego jedynym właścicielem. Wobec takiego oświadczenia K. W. należało wyjaśnić, jaki ustrój majątkowy małżeński istnieje między nim a żoną i czy pojazd wchodzi w skład wspólności majątkowej małżeńskiej. Trzeba w tym kontekście zauważyć, że wspólność majątkowa między małżonkami, obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich, jest ustrojem najczęściej spotykanym, powstającym z mocy ustawy z chwilą zawarcia małżeństwa (art. 31 § 1 k.r.o. w zw. z art. 34 k.r.o.).

Dopiero po wykluczeniu istnienia współwłasności między sprawcą a jego żoną możliwe było orzeczenie przepadku pojazdu, w przeciwnym wypadku, Sąd Rejonowy w Słupsku powinien orzec przepadek jego równowartości.

Tymczasem, jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu, ustalono jedynie, że K. W. jest właścicielem pojazdu, co w połączeniu z informacją, że oskarżony jest żonaty nie było wystarczające do orzeczenia przepadku pojazdu, na podstawie art. 44b § 1 k.k. i stanowiło rażące naruszenie art. 366 § 1 k.p.k.

Uchybienie to miało istotny wpływ na treść orzeczenia, bowiem wskutek zaniechania wyjaśnienia opisanych wyżej istotnych okoliczności sprawy, doszło do orzeczenia przepadku pojazdu, co w wypadku ustalenia, że pozostawał on we

współwłasności małżeńskiej (k. 79 i 113), było postąpieniem z pokrzywdzeniem żony skazanego.

Implikowało to uchylenie wyroku sądu *meriti* w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Procedując ponownie w sprawie Sąd Rejonowy w Słupsku będzie rozstrzygać jedynie w kwestii przepadku, po ustaleniu własności przedmiotowego pojazdu,

Z tych względów orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

Jacek Błaszczyk

Tomasz Artymiuk

Małgorzata Gierszon

[PŁ]

[a.ł]